

I. Kontrole na wniosek i zgłoszenie przedsiębiorcy, producenta, importera, Agencję Rynku Rolnego

a) Kontrola jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych sprowadzanych z zagranicy na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. a), b) ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604 z późn. zm.)

Wykonano **398 kontroli** jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy (m.in. ryby mrożone, orzeszki ziemne, wino ze świeżych winogron, wódka, miód pszczeli); Do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 9 próbek, w tym: 4 próbki wina, 4 próbki wódki i 1 próbkę orzeszków ziemnych.

b) Ocena jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych wykonywana na wniosek przedsiębiorców, zakończona wydaniem Świadectwa jakości handlowej na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 lit. c) i art. 31 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604 z późn. zm.)

Poddano ocenie **34** partie artykułów rolno-spożywczych, w tym 7 partii artykułów rolno-spożywczych przeznaczonych na eksport.

c) Kontrole jakości handlowej świeżych owoców i warzyw na zgodność z przepisami Unii Europejskiej, zakończone wydaniem Świadectwa zgodności – art. 15 i 18 ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. *o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1104 z późn. zm.), art. 9 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. *ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworów owoców i warzyw* (Dz. Urz. UE L 157 z 15.06.2011 r. str. 1 z późn. zm.)

Sprawdzono ogółem **24 partie** świeżych jabłek przeznaczonych do krajów trzecich m.in. do Kuwejtu, Hong Kongu, Egiptu, Arabii Saudyjskiej.

d) Kontrola świeżych owoców i warzyw nieprzeznaczonych do sprzedaży, wynikająca z zakazu ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej („ROSYJSKIE EMBARGO”) – na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 września 2016 r. *w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem dalszych tymczasowych nadzwyczajnych środków wsparcia dla producentów niektórych owoców i warzyw w związku z kontynuacją zakazu ich przywozu z Unii Europejskiej do Federacji Rosyjskiej* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1523) i rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 2016/921 z dnia 10 czerwca 2016 r. *ustanawiającego dalsze tymczasowe nadzwyczajne środki wsparcia producentów niektórych owoców i warzyw* (Dz. U. L 154 z dnia 11 czerwca 2016 r.).

Do tutejszego Inspektoratu w IV kwartale 2016 r. (**V tura**) wpłynęło **153 wniosków** z Agencji Rynku Rolnego. **Sprawdzono 291 partii świeżych owoców i warzyw**, w tym: 264 partie jabłek, 11 partii gruszek, 8 partii marchwi, 7 partii śliwek i 1 partię słodkiej papryki, przeznaczonych do bezpłatnej dystrybucji do organizacji humanitarnych, pomocowych lub innych instytucji społecznych. **Wydano ogółem 277 Świadectw zgodności.**

II. Kontrole planowe wynikające z wytycznych i planu GIJHARS

Podczas każdej kontroli sprawdza się:

- jakość handlową produktów rolno-spożywczych w zakresie zgodności z przepisami prawa i deklaracją producenta,
- prawidłowość znakowania produktów na zgodność z obowiązującymi przepisami prawa, w tym dotyczącymi rolnictwa ekologicznego oraz produktów posiadających chronione nazwy pochodzenia (ChNP), chronione oznaczenia geograficzne (ChOG) lub będących gwarantowanymi tradycyjnymi specjalnościami (GTS) oraz z deklaracją producenta,
- wszelką dokumentację dotyczącą produkcji, receptur, specyfikacji, procesów technologicznych,
- warunki składowania artykułów rolno-spożywczych,
- można pobrać próbki wyrobów gotowych do badań laboratoryjnych,
- aktualność danych o przedsiębiorcach znajdujących się w systemie ZSI w zakresie prowadzonej przez nich działalności obejmującej produkcję, składowanie, konfekcjonowanie i obrót artykułami rolno-spożywczymi.

a) kontrola planowa w zakresie prawidłowości znakowania tłuszczów do smarowania i koncentratów spożywczych

A. tłuszcze do smarowania

Inspektorzy WIJHARS zrealizowali **2 kontrole** w ww. zakresie. Sprawdzono oznakowanie 4 wyrobów gotowych (masło, tłuszcz mleczny do smarowania). Potwierdzono, że oznakowanie ww. wyrobów jest zgodne z obowiązującymi przepisami.

Do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 4 próbki, w tym 3 próbki masła i 1 próbkę tłuszczu mlecznego do smarowania.

Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych dotyczą 2 (spośród 4) partii masła ekstra o łącznej masie 362,4 kg i wartości brutto 5 040,40 zł, wyprodukowanych przez 2 kontrolowanych producentów.

Ustalono następujące nieprawidłowości i zastosowano sankcje:

- w 1 próbce masła stwierdzono nieprawidłowy smak i zapach, wydano 1 decyzję administracyjną o karze pieniężnej, na podstawie z art. 40a ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604) w wysokości 500,00 zł.
- w 1 próbce masła stwierdzono nieprawidłowy wygląd, wydano 1 decyzję administracyjną o karze pieniężnej, na podstawie z art. 40a ust. 1 pkt. 3 ww. ustawy w wysokości 500,00 zł.

Do obu producentów wystosowano *Zalecenia pokontrolne*, by w wyznaczonym terminie usunęli nieprawidłowości.

B. Jakość handlowa koncentratów spożywczych deserów i obiadowych w postaci sypkiej oraz kostki

W IV kwartale 2016 r. przeprowadzono **2 kontrole** w powyższym zakresie. Do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 3 próbki koncentratów spożywczych deserów (budyń o smaku śmietankowym, galaretka o smaku truskawkowym, biszkopt w proszku) i 2 próbki koncentratów spożywczych obiadowych (barszcz biały i sos pieczarkowy). Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Sprawdzono oznakowanie 3 partii ww. koncentratów spożywczych deserów i 2 próbki koncentratów spożywczych obiadowych. Potwierdzono, że oznakowanie ww. wyrobów spełnia wymagania obowiązujących aktów prawnych.

b) Jakość handlowa dżemu, ze szczególnym uwzględnieniem dżemu ekstra, dżemu niskosłodzonego

W IV kwartale 2016 r. przeprowadzono **4 kontrole**. Do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 12 próbek dżemów (w tym dżemy niskosłodzone: morelowy, brzoskwiniowy, truskawkowy, z czarnej porzeczki, z owoców leśnych; dżem wiśniowy, dżem truskawkowy). Sprawdzono oznakowanie 12 partii dżemów.

Na podstawie otrzymanych wyników analiz laboratoryjnych stwierdzono w 2 próbkach dżemów zawyżoną zawartość ekstraktu ogólnego, w stosunku do wymogów określonych w przepisach prawnych.

Wydano 2 decyzje nakazujące zmianę oznakowania dżemów na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1604). W konsekwencji dalszego postępowania wydano 1 decyzję o karze pieniężnej w wysokości 3708,60 zł z tytułu wprowadzania do obrotu 2 partii dżemów nieodpowiadających jakości handlowej (art. 40a ust. 1 pkt 3 ww. ustawy). Ponadto w myśl art. 30b przedmiotowej ustawy wydano *Zalecenia pokontrolne* wzywając producenta do usunięcia nieprawidłowości w wyznaczonym terminie.

c) Jakość handlowa przetworów rybnych – ryby mrożone glazurowane i panierowane, paluszki rybne

W IV kwartale 2016 r. przeprowadzono **6 kontroli** w ww. zakresie.

W 2 podmiotach do oceny organoleptycznej (barwa, zapach, tekstura tkanki mięśniowej) pobrano 8 próbek (z 8 partii). Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 3 podmiotach pobrano 10 próbek do badań parametrów fizykochemicznych pod kątem oznaczenia obecności białek sarkoplazmatycznych identyfikowanego gatunku ryby. Pobrano próbki ryb mrożonych (w tym: miruna nowozelandzka, łosoś pacyficzny gorbusza, dorsz atlantycki, płat śledziowy mrożony, filety śledziowe mrożone) i ryb panierowanych (np. paluszki rybne panierowane głęboko mrożone, paluszki rybne panierowane) z 10 partii. Potwierdzono deklarowaną jakość.

We wszystkich 6 kontrolowanych podmiotach sprawdzono oznakowanie 18 przetworów rybnych. Potwierdzono, że oznakowanie ww. przetworów rybnych spełnia wymagania prawne.

d) jakość handlowa makaronu

Priorytet podczas kontroli stanowiły makaron jajeczny, makaron bezjajeczny, makaron z dodatkiem warzyw. Jakość handlową makaronu sprawdzono **w 5 zakładach produkcyjnych**. Ustalono, że 2 kolejne wytypowane podmioty zawiesiły działalność w zakresie produkcji makaronów.

Do badań laboratoryjnych pobrano ogółem 20 próbek makaronu (makaron typu muszelka, krajanka, kolanko, rurka, wstążka, gniazdka, nitka, falbanka, świderki), pobranych z 20 partii o łącznej wielkości partii produkcyjnej 7539 kg. Na podstawie wyników badań laboratoryjnych potwierdzono, że jakość handlowa badanego makaronu jest zgodna z deklaracją producenta.

Kontrolę masy netto makaronu zrealizowano w 3 podmiotach, w odniesieniu do 3 partii makaronów. W wyniku kontroli stwierdzono, że kontrolowane partie makaronów spełniały wymagania w zakresie ilości rzeczywistej masy netto towaru.

Sprawdzono oznakowanie 20 partii makaronów.

e) Kontrola w ekologicznej przetwórni w ramach sprawowanego przez IJHARS nadzoru w rolnictwie ekologicznym

Kontrolę w ww. zakresie przeprowadza się na podstawie art. 8 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. *o rolnictwie ekologicznym* (Dz. U. z 2015 r., poz. 497), art. 27 ust. 9 rozporządzenia Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. *w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 2092/91* (Dz. Urz. WE L 189, 20.07.2007, ze zm.). Celem kontroli u przetwórców ekologicznych jest sprawdzenie czy prowadzona przez tych producentów produkcja ekologiczna (począwszy od surowców, receptur, procesów technologicznych, składowania, znakowania wyrobów gotowych po ich transport) jest zgodna z przepisami dotyczącymi rolnictwa ekologicznego. Ponadto w toku kontroli sprawdza się czy kontrole realizowane przez inspektorów z jednostek certyfikujących są zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W IV kwartale 2016 r. przeprowadzono kontrolę w **3 przetwórniach**:

1. w trakcie kontroli w piekarni, do badań laboratoryjnych w kierunku obecności pozostałości pestycydów niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym pobrano ogółem 2 próbki: mąkę i suszone owoce (kraj pochodzenia: Tunezja), deklarowane jako ekologiczne. Analizy laboratoryjne nie wykazały obecności niedozwolonych środków ochrony roślin. Nie stwierdzono nieprawidłowości w produkcji ekologicznej i pozytywnie oceniono wykonanie kontroli przez inspektorów z upoważnionej jednostki certyfikującej.
2. przetwórnia rybna, zadeklarowała rozpoczęcie działalności w zakresie rolnictwa ekologicznego. W trakcie kontroli ustalono, że firma jest na etapie rozpoznawania rynku i wstępnego tworzenia procedur dla produkcji ekologicznej. W związku z powyższym odstąpiono od czynności kontrolnych.
3. firma zajmująca się skupem m.in. cebuli, brokułów, cukinii, papryki, kalafiorów, sprzedają hurtową i przetwarzaniem owoców i warzyw, głównie konwencjonalnych. W zakresie rolnictwa ekologicznego firma zajmuje się usługowym obieraniem ekologicznej cebuli świeżej. Ustalono, że firma skutecznie rozdziela produkcję ekologiczną od konwencjonalnej. W odniesieniu do kontroli realizowanej przez inspektora z jednostki certyfikującej ustalono, że inspektor nie zweryfikował działalności firmy w podstawowym zakresie dla rolnictwa ekologicznego, nie odnotował wykonanej usługi obierania cebuli ekologicznej dla zleceniodawcy.

f) Kontrola prawidłowości klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP

Celem kontroli jest weryfikacja rzeźni trzody chlewnej pod kątem obowiązku prowadzenia klasyfikacji tusz w systemie EUROP oraz sprawdzenie prawidłowości prowadzonych czynności. Zakres kontroli obejmował m.in. sprawdzenie:

- kwalifikacji i upoważnienia rzeczoznawcy do klasyfikowania tusz wieprzowych,
- legalizacji wagi, dokumentacji kalibracji wagi,
- poprawności sporządzania protokołów z ustalenia klas jakości tusz wieprzowych i okres ich przechowywania,
- prawidłowości obróbki półtuszy wieprzowych,
- prawidłowości określenia sumarycznego wskaźnika korygującego masę tuszy w %,

- dokumentacji wystawianej dostawcom żywca i porównanie z dokumentacją zakładową (zgodność w zakresie masy, klasy mięsności).

W ww. zakresie przeprowadzono 33 kontrole w 16 podmiotach. Potwierdzono prawidłowość klasyfikacji tusz wieprzowych w systemie EUROP.

g) kontrole ex-post podmiotów otrzymujących płatności z Unii Europejskiej, tj. z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG)

Inspekcja realizując przepisy ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*, od 2005 roku przeprowadza kontrole ex-post przedsiębiorców otrzymujących płatności z Unii Europejskiej, tj. z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) w zakresie „mechanizmów pomocowych UE”. Celem kontroli jest sprawdzenie czy podmiot gospodarczy, który otrzymał pomoc finansową dla beneficjentów ze środków EFRG, posiada stosowne dokumenty handlowe wymagane przepisami prawa, potwierdzające prawidłowość wydatkowania, bądź wpływów środków z lub do Unii Europejskiej. Nadrzędnym celem kontroli jest ustalenie, czy transakcje stanowiące część systemu finansowania przez EFRG rzeczywiście zostały przeprowadzone i wykonane prawidłowo. Ponadto kontrole ex-post mają wpływać na ochronę interesów finansowych Polski i Unii Europejskiej, zwalczać nadużycia i nieprawidłowości związane z płatnościami w sektorze rolnictwa oraz przyczyniać się do pełnego wykorzystania przez beneficjentów środków przyznawanych w ramach mechanizmów WPR.

W IV kwartale 2016 r.:

- kontynuowane były 2 kontrole planowe:
 - 1 od września w zakresie „*Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw*”,
 - 1 od listopada w temacie „*Tymczasowe nadzwyczajne wsparcie rynku producentów owoców i warzyw*”
- zrealizowano 3 kontrole krzyżowe - krajowe:
 - 2 w zakresie „*Tymczasowe nadzwyczajne wsparcie rynku producentów owoców i warzyw*” - nie stwierdzono nieprawidłowości,
 - 1 w temacie „*Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw*” – stwierdzono błędy i uchybienia, które nie miały wpływu na płatność
- 1 kontrola krzyżowa – krajowa w toku (zakres „*Pomoc finansowa dla wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw*”).